

**UCHWAŁA NR XLIII/206/2017
RADY GMINY GRĘBOCICE**

z dnia 30 maja 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu wspierania rodziny Gminy Grębocice na lata 2017- 2020

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz.446 ze zm), oraz art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2017 r., poz. 697 ze zm.) Rada Gminy w Grębocicach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się program wspierania rodziny Gminy Grębocice na lata 2017-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grębocice.

§ 3. Uchwała wchodzi z mocą od 01.01.2017r.

Przewodniczący Rady Gminy

Tadeusz Kuzara

Programu wspierania rodziny Gminy Grębocice na lata 2017- 2020

I. Wprowadzenie

Dla dobra rodziny, które jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe.

Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami.

Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia.

Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka.

Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Grębocice zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 575) - dalej u.w.r.s.z. zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 u.w.r.s.z.

Bardzo ważne jest, iż rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny.

Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymanywane z różnych źródeł:

- od pracownika socjalnego,
- pedagoga szkolnego,
- z policji,
- czy też od pielęgniarki środowiskowej.

Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej.

Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Pomoc Społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze strategią rozwiązywania problemów społecznych Gminy Grębocice .

1. Podstawą działań ujętych w programie są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 575);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 930);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 1390).

2. Podstawa prawna działań

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 u.w.r.s.z.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

1. Pomoc i wsparcie rodziny i dziecka

Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębocicach. Prowadząc działalność w tym zakresie opiera się on na swoim statucie oraz realizuje zadania wynikające z takich aktów prawnych, jak :

- ustawa o pomocy społecznej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o ustanowieniu programu wieloletniego „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o zamówieniach publicznych,
- ustawa o finansach publicznych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Grębocicach.

Wielkość udzielonej pomocy dla rodzin przedstawia poniższa tabela

Tabela nr 1

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	140	137
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	246	281
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	31	29
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	0	411
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	10	16
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie 0-17	1109	1130
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w Polkowicach	255	221

(źródło opracowania własne Ośrodka)

Rodzaje przyczyn trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje

Tabela nr 2

Występujący problem	Liczba środowisk 2015	Liczba środowisk 2016
Ubóstwo	90	92
Bezrobocie	87	86
Długotrwała lub ciężka choroba	20	19
Niepełnosprawność	32	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	50	5
Alkoholizm/ problem alkoholowy	2	4
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0
Zdarzenia losowe	1	0

(źródło opracowania własne Ośrodka)

Dane statystyczne Ośrodka dotyczące objęcia rodzin wsparciem asystenta rodziny obrazuje **Tabela nr 3**

L.p	Lata	Liczba rodzin
1	2012	9
2	2013	17
3	2014	14
4	2015	12
5	2016	14

2 .Instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny i dziecka

W gminie Grębocice oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje pozarządowe

działające na rzecz rodziny.

W obszarze oświaty działa kilka placówek. Do przedszkoli i szkół należą : Przedszkole Publiczne im. Jana Brzechwy w Grębolicach w skład którego wchodzi trzy oddziały. Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Grębolicach, Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Rzeczy, oraz Gimnazjum im. Jana Nowaka- Jeziorańskiego w Grębolicach. Dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele mają również możliwość korzystania z oferty działającej w Polkowicach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi z kolei Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Grębolicach.

Upowszechnianiem sportu i rekreacji zajmują się w gminie organizacje pozarządowe, w tym kluby i zespoły sportowe.

Opiekę zdrowotną w gminie świadczy „Lancet”Przychodnia Lekarska i Przychodnie Stomatologiczne BRADENT w Grębolicach.

Profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie zajmują się z kolei działające w Grębolicach:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny, a także Rewir Dzielnicowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach, Urząd Gminy oraz placówki oświatowe (w tym nauczyciele i pedagodzy szkolni).

Mieszkańcy gminy mogą również korzystać z oferty Poradni Odwykowej oraz Ośrodka profilaktyki i Wczesnej Terapii Uzależnień w Głogowie, Poradni Leczenia Uzależnień funkcjonującej w ramach Polkowickiego Centrum Usług Zdrowotnych oraz Ośrodka Interwencji kryzysowej działającej w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach.

Wspomniany Rewir Dzielnicowych w Grębolicach odpowiada za bezpieczeństwo publiczne w gminie, a sprawowaniem kurateli sądowej zajmują się Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujące Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich oraz Karnych przy Sądzie Rejonowym w Głogowie.

Jak już wspomniano szeroko rozumianą infrastrukturę socjalną działającą na rzecz rodziny i dziecka w gminie tworzą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Polkowicach.

III. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2017- 2020

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V. Cele główne i szczegółowe

*** Cel główny programu:**

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Grębolicice w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

*** Cele szczegółowe to:**

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania

w społeczeństwie;

- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, prawnik.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
3.	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku adopcyjnym	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
9.	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach
10.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębolicach , Policja, Zespół Interdyscyplinarny

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie Interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;

- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 7) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 8) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 9) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 10) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 12) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 14) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,
- 15) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 16) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 17) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;

wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU:

1. Środki własne Gminy Grębocice
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe.

Na realizację Programu w 2017 roku przewidziano w budżecie m.in. następujące środki Finansowe - w Rozdziale 85504 wspieranie rodziny.

Natomiast środki finansowe na realizację programu na lata 2017-2020 zostaną ujęte w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

X. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWOLUCJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji programu Wspierania Rodziny Gminy Grębocice na lata 2017-2020 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grębocicach. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci. Wskazane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające. Należy podkreślić, że wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności. W rodzinę należy inwestować i wierzyć w możliwość samodzielnego wykonywania podstawowych funkcji. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swej dorosłości kształtują społeczeństwo. Dzięki uzyskanemu przez rodzinę wsparciu zmieniają się relacje panujące w rodzinie, eliminowane są błędy wychowawcze, rodzice dzięki stałemu motywowaniu przez asystenta rodziny biorą udział w różnego rodzaju terapiach odpowiednich do występujących problemów, dzieci uczestniczą w zajęciach pozaszkolnych i w zajęciach z pedagogiem. Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną, ochrona odpowiedniego poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia pozwoli na ograniczenie umieszczania dzieci w różnych formach pieczy zastępczej.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grębocicach przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu.